

دکتر سیداحمد رضا خضری

**Iranologia1 Litratura, Historia Religion,
Seyed AhmadReza Khezri, Juan Martus
Quesada, 2008.**

سیداحمد رضا خضری، خوان مارتوس کسادا، ایران شناسی ۸
چاپ دانشگاه کمپلوتنسه و انتشارات آنتنا.

این کتاب که شامل پانزده مقاله در موضوعات گوناگون «ایران شناسی» است، نخستین جلد از مجموعه‌ای خواهد بود که رایزنی فرهنگی ایران در اسپانیا بر آن است تا با همین عنوان و با همکاری دانشگاه کمپلوتنسه منتشر نماید. مقالات این کتاب، موضوعاتی چون: فرهنگ، تاریخ و تمدن ایران، انقلاب اسلامی و تحولات دینی و مذهبی ایران را در بر می‌گیرد و در قالب چهار بخش مجزا تدوین شده است.

مباحثی در خصوص نقش ایران در توسعه و اعتلای تمدن اسلامی، تاریخ علوم عقلی در ایران، بررسی برخی وقایع و نکاتی در خصوص تاریخ باستانی ایران، زبان‌های ایرانی، مناسبات سیاسی و فرهنگی ایران و اسپانیا، اسطوره‌ها و شخصیت‌های اسطوره‌ای در ایران، ایران‌شناسی در میان پژوهش‌گران غربی، نقش ایران به عنوان گذرگاه و نقطه اتصال تمدن‌ها، مطالعات عرفانی و جایگاه شاعران برجسته‌ای نظیر عمر خیام در غرب در این کتاب مطرح شده است. بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده و با هدف آشنایی جامعه دانشگاهی و پژوهش‌گران اسپانیایی با وجوه مختلف فرهنگ و تمدن ایرانی بر آن هستیم، تا مجموعه «ایران شناسی»

را با همکاری دانشگاه کمپلوتنسه، در قالب طرحی بلند مدت منتشر سازیم. امیدواریم که این طرح در آینده نیز تداوم یابد. وی هم‌چنین در مقدمه کتاب، چنین گفته است:

با آن که پیشینه روابط فرهنگی، سیاسی و اجتماعی ایران و اسپانیا ریشه در صدها سال پیش دارد و اشتراکات علمی و فرهنگی دو کشور به گونه‌ای است که شرح آن در این مختصر نمی‌گنجد، اما باید اذعان نمود که مطالعات و پژوهش‌های ایران‌شناسانه در اسپانیا، هم‌پای این روابط کهن و اشتراکات گسترده نیست. شاهد این سخن، آن که برخی از کشورهای اروپایی با آن که هیچ‌گاه روابطی به درازای روابط ایران و اسپانیا نداشته و اشتراکات فرهنگی آن‌ها نیز با آیین دو سرزمین که صدها سال دارای دین، اندیشه و حتی حکومت مشترک بوده‌اند، قابل مقایسه نیست، اکنون در دانشگاه‌های خود کرسی‌های ایران‌شناسی و زبان و ادب پارسی بر پا کرده‌اند، در حالی که مطالعات ایران‌شناسی در اسپانیا به صورت جسته‌گریخته و عموماً به سبب علاقه شخصی افراد صورت پذیرفته و می‌پذیرد و تنها در شمار اندکی از دانشگاه‌های این کشور، زبان فارسی، به‌عنوان دو یا چند واحد درسی تدریس می‌شود. یافتن علت یا علل این نقیصه، خود نیازمند کاوشی جداگانه و پژوهشی گسترده است که امید می‌رود در آینده نزدیک، به‌عنوان یک نیاز جدی به آن پرداخته شود.

اکنون راینی فرهنگی ج. ا. ایران در اسپانیا با اذعان به این واقعیت، با یاری خداوند دانا و توانا و به همت و پای‌مردی گروهی پُرشمار از استادان و پژوهش‌گران اسپانیایی که تاکنون به‌صورت جداگانه به مطالعه و پژوهش درباره تاریخ، فرهنگ، مذهب و ادبیات ایران می‌پرداخته‌اند، بر آن است تا این پژوهش‌ها را سامان داده و تشکیل انجمنی از ایران‌شناسان و شیعه‌پژوهان اسپانیا راه را برای گسترش و تعمیق روابط فرهنگی میان دو کشور هم‌وارتر سازد. آن چه پیش رو دارید، درواقع، کوششی خالصانه و گامی هرچند کوتاه در این مسیر است. این مجموعه که شامل پانزده مقاله درباره تاریخ، دین، ادبیات و فلسفه ایران است، عموماً به قلم شماری از برجسته‌ترین ایران‌شناسان و اسلام‌پژوهان اسپانیا نگاشته شده که مقالاتی از کسانی چون پروفیسور خوسه ماریا بلاسکز، پروفیسور لوئیس خیل، پروفیسور پابلو بنیتو، پروفیسور رامون گرو، پروفیسور خوان مارتوس، پروفیسور خوان آنتونیو پدروسا و پروفیسور جوزپ پوج از آن جمله است.

هم‌چنین پروفیسور خوان مارتوس، رئیس دانشکده عرب و اسلام دانشگاه کمپلوتنسه مادرید در مقدمه خود بر کتاب با یادآوری این نکته که روابط فرهنگی میان ایران و اسپانیا همواره دست‌خوش وقایع و جریان‌های سیاسی بوده است، به لزوم انجام فعالیت‌های جدی‌تر در این زمینه و نیز انتشار آثار بیش‌تری با مشخصه ایران‌شناسی تأکید کرده و در ادامه چنین آورده است: فرهنگ ایرانی با پیشینه‌ای هزاران ساله که ریشه در قدیم‌ترین تمدن‌های شرق دارد، شخصیت‌های

برجسته‌ای مانند خوارزمی، رومی، فردوسی، خیام، حافظ، سعدی و عطار را در دامان خود پرورده است که امروز آوازه‌ای جهانی دارند و همین امر ما را به شناخت عمیق‌تر این فرهنگ پُرغنا مجاب می‌کند. وی با اشاره به نقش انقلاب اسلامی در تحولات اخیر ایران گفته است: انقلاب اسلامی آیت‌الله امام خمینی (رحمه‌الله) ایران را در صحنه سیاسی جهان مطرح ساخته و از آن روز اخبار این کشور، در صدر رسانه‌ها، مطبوعات و تلویزیون قرار گرفته و اکنون ایران نقشی راهبردی در جهان دارد و این خود ضرورت مطالعه و پژوهش درباره آن را توجیه می‌سازد. ■

فهرست عناوین مقالات کتاب ایران‌شناسی ۸ این‌هاست:

۱. نقش ایران در تکوین تمدن اسلامی (سیداحمدرضا خضری)؛
۲. ریاضی‌دانان ایرانی در قرون وسطی (خوان مارتوس)؛
۳. یونانیان و ایرانیان در دوره امپراطوری هخامنشی (خوسه ماریا بلاسکز)؛
۴. جایگاه خیام در دانش جبر (ریکاردو مورنو)؛
۵. گارسیا سیلو فیگه روا سفیر شاه عباس (لوئیس خیل فرناندس)؛
۶. رستمیان ایرانی در اندلس (ماریا خسوس ویگه‌را)؛
۷. امپراطوری ایرانی، محل تلاقی فرهنگ‌ها (خوا آ. سوتو)؛
۸. هانزی کربن و فلسفه ایرانی اسلامی (رافائل رامون گرو)؛
۹. عروج روح در آیین زرتشتی در مقایسه با بازگشت ارواح یونانی (خوان آنتونیو آلوارث پدروسا)؛
۱۰. مفهوم مرکب در تصوف اسلامی (پابلو بنیتو)؛
۱۱. ابن مقفع و غرور ساسانی (جوزپ پوج)؛
۱۲. رباعیات خیام و شعر اندلس (ترسا گارولو)؛
۱۳. ساختار سیاست خارجی ایران (لوئیس زاکارا).